

Book Review

วิจารณ์หนังสือ

ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน บริหารให้เป็น จัดการให้ดี
ผู้เขียน	ภาวิณี อ่างเลิศฤทธิ์
แหล่งที่มา	วารสารวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีที่13 ฉบับที่ 1 มกราคม มีนาคม 2553 ISSN 1513 0096
ผู้วิจารณ์	พาริต อับดุลลอฮ์หะซัน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทความฉบับนี้หัวข้อ การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน: บริหารให้เป็น จัดการให้ดี งานวิจารณ์บทความฉบับนี้ผู้ทำการวิจารณ์ได้แบ่งสัดส่วนในการวิจารณ์ออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 สถานภาพและคุณลักษณะทั่วไปของบทความ ส่วนที่ 2 ด้านเนื้อหา ส่วนที่ 3 จุดเด่น จุดด้อย

ส่วนที่ 1 สถานภาพและคุณลักษณะทั่วไปของบทความ

บทความฉบับนี้ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับชาติ 2) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับท้องถิ่น 3) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา จากหัวเรื่องแสดงให้เห็นเจตนาของผู้เขียนบทความนี้ ที่มุ่งหวังทำความเข้าใจในประเด็นของการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งหมายถึงการนำหลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติให้ได้ผล เป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยมีขั้นตอนต่างๆ นับตั้งแต่การนำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์ เริ่มที่วิสัยทัศน์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตลอดจนโครงสร้างเวลาเรียนตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการนำมาจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 ด้านเนื้อหา

ในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาผู้เขียนได้แบ่งหัวข้อในการเขียนบทความ ออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับชาติ
- 2) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับท้องถิ่น
- 3) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

จากการนำเสนอบทความดังกล่าว ผู้วิจารณ์เห็นว่า ผู้เขียนไม่ได้เขียนสรุปที่เป็นบทคัดย่อโดยภาพรวมเกี่ยวกับเนื้อหา วัตถุประสงค์หรือแนวทาง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการที่จะระบุแนวทางว่าบทความดังกล่าวมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อะไรที่จะเสนอให้กับผู้อ่าน

ผู้เขียนพยายามสะท้อนด้านการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งมี 3 ระดับคือ

1) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับชาติ เป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชาติ กระบวนการที่สำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรระดับชาติคือ กระบวนการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ ส่งเสริม สนับสนุนงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาในการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ รวมไปถึงการติดตาม ประเมินผล และควบคุมคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ในด้านการใช้หลักสูตร ด้านคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการกิจสำคัญดังนี้

1.1 กำหนดนโยบายพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ สำหรับให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้ใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

1.2 ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาในการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้

1.3 ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาในการพัฒนาสาระหลักสูตรในส่วนที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

1.4 ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานระดับท้องถิ่น และสถานศึกษาในด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ และด้านวิชาการ

1.5 ติดตาม ประเมินผล และควบคุมคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ในด้านการใช้หลักสูตร ด้านคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ

2) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่นสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนสู่เป้าหมายที่กำหนดในระดับชาติ นอกจากนี้ท้องถิ่นยังจะต้องรับผิดชอบในการปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรักความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดของตน

การบริหารจัดการหลักสูตรระดับท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือสถานศึกษาให้สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการติดตาม ประเมินผล และกำกับดูแลคุณภาพในด้านการใช้หลักสูตร ด้านคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ มีภารกิจสำคัญ ดังนี้

2.1 จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น ครอบคลุมเรื่องที่สำคัญที่ผู้เรียนในท้องถิ่นควรเรียนรู้

2.2 ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่ให้สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

2.3 พัฒนาศักยภาพทั้งระดับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำทางวิชาการ ส่วนครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ ตลอดจนสนับสนุนด้านวิชาการ ให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตร

2.5 ติดตาม ประเมินผล และกำกับดูแลคุณภาพในด้านการใช้หลักสูตร ด้านคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ

3) การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา เป็นเป้าหมายสำคัญของการนำหลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติ ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครองและชุมชน ว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรของชาติและตามความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจึงต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นหัวใจของการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้ได้ผล สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นแกนกลาง ส่งเสริม สนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและมีความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ ติดตามการใช้หลักสูตร กำกับ ดูแลคุณภาพ นิเทศภายในให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และมีการวิจัยและพัฒนาการใช้หลักสูตรตลอดจนมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีการกิจดังนี้

3.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นแกนกลาง ส่วนที่เป็นความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งส่วนที่สถานศึกษาต้องการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม

3.2 ส่งเสริม สนับสนุน ในด้านการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและมีความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ

3.3 จัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตน

3.4 ติดตามการใช้หลักสูตร กำกับ ดูแล คุณภาพ นิเทศภายในให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

3.5 มีการวิจัยและพัฒนาการใช้หลักสูตรตลอดจนมีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ผู้วิจัยเห็นว่า บทความดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างมากในการที่จะนำมาบริหารจัดการด้านหลักสูตรในสถานศึกษา ในส่วนต่างๆ ที่นำมาเสนอข้างต้นผู้เขียนบทความควรเสริมในเรื่องของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ควรจัดให้มีโครงสร้างรายวิชาพร้อมการออกแบบหน่วยการเรียนรู้มาประกอบเป็นที่ชัดเจนทั้ง 3 ส่วน ผู้เขียนบทความไม่ได้นำเสนอในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 จุดเด่น จุดด้อยและข้อเสนอแนะ

จุดเด่น

บทความฉบับนี้เป็นบทความที่ดี และมีประโยชน์ต่อสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือมาตรฐานการศึกษา (สพฐ.)

จุดด้อย

บทความฉบับนี้มีจุดด้อยบางกรณี คือไม่มีบทคัดย่อเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์โดยภาพรวมของหัวข้อบทความ ไม่ได้ทำการสรุปเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียนทั้ง 3 ระดับ พร้อมแนวทางการพัฒนาหรือแนวทางที่จะนำมาใช้ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดทำบทคัดย่อพร้อมระบุวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความ
2. ควรสรุปเนื้อหาของบทความท้ายบทเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร